

Barnkulturprogram för Ale kommun 2021-2025

Antagen av Kommunfullmäktige:	2022-01-24 § 25
Ansvarig sektor:	Kultur- och fritidsnämnden
Ikraftträdande	2022-01-27
Giltighetstid	T.o.m. 2025
Revideras	Vid behov
Diarienummer	KFN.2021.11

Ansvarig handläggare

Ulf Berglund, enhetschef kultur

Barnkulturprogram för Ale kommun 2021-2025

Det är en demokratisk rättighet för barn att på lika villkor få ta del av och utforska olika former av kultur. Kulturen är en viktig del av ett hållbart samhälle och Ale kommun ska ha ett rikt och fritt kulturliv som präglas av mångfald och kvalitet. Kulturlivet ska vara öppet för alla, oavsett sociala, ekonomiska, intellektuella eller fysiska förutsättningar. Detta förutsätter samverkan över verksamhetsgränserna, öppenhet för nya konst- och kulturformer samt ett ständigt sökande efter nya samarbetsparter och arbetsätt.

Barnkulturprogrammets syfte

Under 2020 blev barnkonventionen svensk lag, vilket innebär att barns rätt till kulturella och konstnärliga verksamheter får stöd i lagen. Tillgång till kultur, eget skapande, kreativitet och estetiska läroprocesser är avgörande för barn och ungas personliga utveckling. En förutsättning för att Ale kommun skall få regionala och statliga bidrag är att det finns ett politiskt antaget kulturprogram för barn och unga. Programmets syfte är att alla barn och unga skall få tillgång till ett varierat kulturutbud och möjlighet till eget skapande under hela sin uppväxt.

Programmets syfte är också att förtydliga arbetet med barnkultur i kommunen och träffa gemensamma överenskommelser för måluppfyllelse mellan de kommunala aktörer som är involverade i barn- och ungas kulturliv.

Kortsiktiga och långsiktiga kultur mål

I enlighet med Ale kommuns kulturplan för 2020-2024 ska kulturverksamhet som bedrivs av Ale kommun beakta följande fyra perspektiv.

Tillgänglighet

Innebär i detta sammanhang möjlighet att ta del av kultur. Ale kommun ska verka för att befintliga och nya mötesplatser fungerar som nav inom kultursektorn och att de är tillgänglighetsanpassade i största möjliga utsträckning. Tillgänglighet handlar också om inkludering genom synliggörande, information och pedagogiska insatser. Det ska inte krävas särskilda förkunskaper för att ta del av kulturlivet. Kultur ska tvärtom vara en välkomnande kraft som bidrar till att överbrygga olikheter och skapa såväl sammanhang som sammanhållning.

Kvalitet

Det viktigt att lägga ribban högt när det gäller kvalitet. Kulturkonsumenter och andra intressenter i Ale kommun ska kunna förvänta sig att såväl kulturaktörer som pedagoger som kommunen anlitar och anställer är kompetenta och har ett professionellt förhållningssätt.

Mångfald

Kulturutbudet och kulturlivet ska vara så brett och mångfacetterat som möjligt, men också sträva efter att samverka med och att nå så många olika målgrupper som möjligt. Genom mångfald erbjuds nya synvinklar, vilket leder till vidgade vyer, ökad förståelse och större tolerans.

Dialog

Det går inte att nog understryka vikten av dialog och samverkan för en framgångsrik verksamhet. Med en bra dialog och en strukturerad samverkan internt i den kommunala förvaltningen ökar förutsättningarna för att ekonomiska och personella resurser utnyttjas så effektivt som möjligt. Genom dialog och samverkan med externa aktörer identifieras vilket stöd som efterfrågas och vilka satsningar som behövs för att bäst uppfylla de uppsatta målen. Dialog och samverkan krävs inför, under och efter alla insatser som görs och är kanske de enskilt viktigaste faktorerna för ett långsiktigt framgångsrikt och hållbart arbete.

Barnkulturprogrammets tillkomst och uppföljning

Programmet är upprättat av Sektor Kultur och fritid tillsammans med Sektor Utbildning och är ett övergripande styrdokument för Ale kommun. Programmet omfattar barns tillgång till kultur både på skoltid och fritid. Berörd förvaltning ansvarar själv för uppföljning och återrapportering av den egna verksamheten till berörd nämnd. Kultur- och fritidsnämnden har ett övergripande ansvar för uppföljning, utvärdering och revidering av planen som helhet.

Organisation, ansvarsfördelning och innehåll

På samma sätt som det är alla nämnders ansvar att följa Kulturplanen, är det också alla nämnders ansvar att bidra till att nå målen i Agenda 2030. Att nå Mål 4 *God utbildning för alla* är avgörande för ett hållbart samhälle och bidrar till hälsa och välbefinnande, anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt.

En stor del av kommunens barnkulturarbete sker inom och i samarbete mellan Sektor Kultur och fritid och Sektor Utbildning men är en angelägenhet för kommunens alla sektorer. Genom Barnkulturprogrammet förankras arbetet inom sektorerna och i deras nämnder.

Sektor Utbildning

Kulturarbetet i de olika skolformerna tar en självklar utgångspunkt i läroplanerna. Det ingår som en del i de perspektiv som lärandet ska vila på. Varje lärare har ansvar för att låta eleverna få möjlighet att använda och ta del av många olika uttrycksformer såsom språk, bild, musik, drama och dans.

Utbildningsnämndens ansvar, att erbjuda alla barn och elever en likvärdig utbildning av god kvalitet, bör även genomsyra kulturutbudet som erbjuds inom ramen för skolans verksamhet. Kvaliteten på det kulturutbud och den kulturundervisning som ges ska ge lika goda möjligheter till framgångsrikt lärande.

En annan viktig utgångspunkt att ta hänsyn till är de socioekonomiska förutsättningarna i form av föräldrarnas bakgrund beträffande språk, utbildning och inkomst. Kulturutbudet och utbildningen ska vara utformad så att de socioekonomiska förutsättningarna inte skapar skillnader i möjligheterna till framgångsrikt lärande via kulturupplevelser.

Verksamheten ska enligt läroplanen ”stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja till att pröva egna idéer och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra”. (Lgr 11) Det är skolans ansvar att varje elev kan söka sig till saklitteratur, skönlitteratur och övrigt kulturutbud som en källa till kunskap, självinsikt och

glädje samt kan hämta stimulans ur kulturella upplevelser och utveckla känsla för estetiska värden. (Gy 11)

Skolans uppdrag att arbeta med estetik, kultur och skapande handlar både om att se till att alla elever får kännedom om samhällets kulturutbud och om att använda estetiska uttryckssätt och skapande arbetssätt som en del av undervisningen. Det handlar om att ge eleverna upplevelser, möjligheter till eget skapande, olika ingångar till kunskap och förståelse och att anpassa undervisningen utifrån varje elevs erfarenheter, intressen, tankar och behov.

Utgångspunkten för kulturutbudet i skolan bör vara utformat så att eleverna kan få uppleva olika uttryck för kunskaper. De ska ha möjlighet att pröva och utveckla olika uttrycksformer. De ska få uppleva känslor och stämningar. Exempel på inslag i verksamheten kan vara drama, rytmik, dans, musicerande och skapande i bild, text och form.

I förskolans läroplan beskrivs vikten av att barnen ska få tid, rum och ro till eget skapande. Utbildningen i förskolan ska ge möjligheter att få uttrycka och ta del av olika estetiska uttrycksformer som bild, dans, drama, rörelse, sång och musik. De ska få möjligheter att konstruera, skapa och använda olika material och tekniker. Detta gäller även digitalt skapande. Skapandet i förskolan är både ett innehåll och en metod.

Inom skolan finns det kulturrepresentanter som ingår i en kultur i skola-grupp. De har som uppgift att samordna, ge förslag samt vara en del i organiserandet av aktiviteterna som Skapande skola utgör samt övriga kulturaktiviteter. Vidare har gruppen som uppgift att vara representant för sin skola och sprida informationen från mötena vidare. Kultur i skola-gruppen fördelar medlen från Sektor Utbildning, medlen från VGR arrangörsstöd samt medlen från Skapande skola. Gruppen planerar, genomför och utvärderar kulturaktiviteterna som sker under skoltiden. Kultur i skola-gruppen består av en representant från varje kommunal skola samt en representant från särskolan. Planeringen sker i samarbete med kulturenheten.

Barns rätt till kultur är prioriterad i den statliga kulturpolitiken bland annat genom Skapande skola-bidraget som kan sökas årligen från Kulturrådet. Det är ett statsbidrag för att konst och kultur ska integreras i grundskolan på lång sikt och för att ge elever större möjlighet till eget skapande genom professionell kultur. Skapande skola är ett komplement till skolans ordinarie kulturuppdrag enligt skolans styrdokument. Sektor Utbildning ansvarar för att söka Skapande skola-bidrag från Kulturrådet.

Skolbibliotekets uppdrag, enligt Ale kommuns biblioteksplan, är sammanfattningsvis att omfatta olika typer av litteratur och medier, vara anpassat efter behov för att främja språkutveckling, stimulera till läslust samt vara tillgängligt för, eller finnas på rimligt avstånd till, alla elever. Skolbiblioteksverksamheten ska fungera som en pedagogisk resurs och tillgodose kommunens elever med litteratur och media på olika nivåer och för olika behov. Den ska vara en resurs för ökad kompetens inom källkritiskt tänkande och informationskompetens hos elever och skolans personal.

Sektor Kultur- och fritid

Kultur och fritidsnämndens ansvar är att genom ett mångfacetterat, rikt och nyanserat utbud skapa mening, skänka fler dimensioner samt bidra till god folkhälsa

och ökat välbefinnande. Verksamheten för barn och unga ska bidra till ett utbud som stimulerar till lek, rörelse, fantasi och skapande. Vidare ska verksamheten för barn och ungdomar erbjudas med prioritet på deras lediga tid.

Kulturenheten

Kulturenheten ansvarar för att erbjuda ett rikt och varierat kulturutbud till barn och unga. För att uppnå detta planerar och genomför kulturenheten offentliga kulturaktiviteter både på egen hand och i samarbete med andra enheter, kommuner, föreningar mm.

Kulturenheten samordnar också kulturutbudet till skolorna och leder Kultur i skolexkursens arbete och ansvarar för att rekquirera arrangörstöd från Västra Götalandsregionen. Kulturenheten har också uppdraget att tillgängliggöra kommunens kulturarv för invånarna. Detta görs bland annat genom samarbete med kommunens kulturarvsföreningar och riktade insatser och arrangemang mot barn och unga. Tillsammans med kulturarvsföreningar och i egen regi erbjuder kulturenheten pedagogiska aktiviteter till kommunens skolor där det lokala kulturarvet används som en resurs för att uppnå delar av läroplanens mål. Kulturenheten fördelar Ale kommuns bidrag till kulturföreningar och i riktlinjerna för föreningsstöd är arbetet med barn och unga ett prioriterat område.

Ale kulturskola är en del av kulturenheten och erbjuder regelbunden undervisning för barn företrädesvis inom bild, dans, film, musik, musikal och teater. Inom musik kan man få undervisning på de vanligaste instrumenten inom västerländsk tradition. Ofta resulterar undervisningen i publika möten som konserter, föreställningar och vernissager. Verksamheten sker på fritiden och på de flesta orter i kommunen. Ale kulturskola erbjuder även verksamhet på skolloven i form av kortkurser, workshops och dylikt, ofta i samverkan med andra enheter inom Kultur och fritid.

Biblioteket

Folkbiblioteken har i enlighet med Bibliotekslagen ett särskilt uppdrag att ägna uppmärksamhet åt barn och unga. Genom att erbjuda fritidsaktiviteter som bokklubbar, författarbesök och andra evenemang med litterära inslag ska biblioteket locka och stimulera till läslust och språkutveckling. Biblioteket samarbetar med barnavårdscentraler, familjecentraler, förskolor och skolor för att nå barn och vårdnadshavare på olika arenor.

Öppen ungdom

Öppna ungdomsverksamheten i Ale stimulerar till och stödjer aktiviteter som bygger på ungas eget aktiva engagemang och ansvarstagande. Ungdomscoacherna arbetar med att inspirera till, utveckla strukturella former för, och stöttar ungt inflytande i verksamheten och i samhället. Ungdomscoacherna utgår från Öppen ungdoms tre mötesplatser, men med möjlighet att skapa verksamhet och möta unga över hela kommunen och på andra arenor. Genom medlemskapet i nätverket KEKS arbetar enheten med utvecklingsfrågor och fortbildning.

Resurser och ekonomi

Barnkulturen i Ale kommun produceras i samverkan mellan Sektor Kultur & fritid och Sektor Utbildning. Innehållet finansieras av de båda sektorerna i överenskommelse, stipulerad i Ale kommuns kulturgaranti samt av VG-regionen. Det finns också flera statliga bidrag som kommuner kan söka för att stärka barns tillgång till kultur.

Kulturskolebidraget

Detta bidrag administreras också av Kulturrådet och finns till för att hjälpa kommunala kulturskolor att utvecklas. Syftet är att främja kulturskolans möjligheter att erbjuda barn undervisning av hög kvalitet och att erbjuda såväl fördjupning som bredd i undervisningen med utgångspunkt i var och ens särskilda förutsättningar.

Tvärballa bankomaten

Öppen ungdom har resursfördelningssystemet Tvärballa bankomaten för att stärka ungdomars delaktighet och inflytande.

Inkludering, inflytande och tillgänglighet

Barn ska vara delaktiga såväl i planeringen som i genomförandet av kulturaktiviteterna. Varje klass som deltagit i en kulturaktivitet på skoltid ska göra en utvärdering. Resultaten utgör grund för framtida planering och bokningar.

Kulturutbudet skall alltid väljas med tanke på tillgänglighet för alla deltagare. Det är en självklarhet att alla elever ska kunna delta i kulturaktiviteten och ges lika stort utrymme att formulera sina egna åsikter, synas, höras och uttrycka sig. Stort ansvar ligger på både pedagoger och medverkande kulturaktörer för att skapa förutsättningar för detta.